

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/4/2020
Identifikačné číslo spisu: 1015201477
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1015201477.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci navrhovateľky: X.. O. Š.K., bytom P. X, D. (právna nástupkyňa po zomretom S.. T. Š., naposledy bytom P. X, D.), právne zastúpenej JUDr. Ondrejom Krempaským, advokátom so sídlom Račianska 66, Bratislava, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27.07.2015, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 5Sd/103/2015-64, zo dňa 23.01.2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 5Sd/103/2015-64 z 23.01.2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

Krajský súd uznesením, č. k. 5Sd/103/2015, zo dňa 06.12.2016, zastavil konanie o odvolaní voči rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 27.07.2015, ktoré podal pôvodný navrhovateľ S.. T. Š.. Uvedeným rozhodnutím odporkyňa zamietla žiadosť pôvodného navrhovateľa o starobný dôchodok s odôvodnením, že nespĺňa podmienky uvedené v § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. S.. T. Š. zomrel dňa XX.XX.XXXX. Do konania ako jeho právna nástupkyňa vstúpila jeho manželka X.. O. Š., ktorá žiadala o pokračovanie v konaní.

Krajský súd zastavenie konania odôvodnil tým, že z obsahu súdneho spisu ako aj z pripojeného dávkového spisu č. XXX XXX XXXX X krajský súd o. i. zistil, že: - odporkyňa sa dňom 09.02.2016 (kedy jej bolo doručené oznámenie o úmrtí pôvodného navrhovateľa) dozvedela o jeho úmrtí; - odporkyňa svojim rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 11.05.2016 od 13.01.2015 priznala pôvodnému navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 156,80 eur mesačne, zvýšený od 01.01.2016 na sumu 158,70 eur mesačne; - odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 31.5.2016 zrušila napadnuté rozhodnutie. Ani jedno z týchto dvoch rozhodnutí nebolo nikomu expedované (ako to vyplýva z poznámok, nachádzajúcich sa v dávkovom spise) z dôvodu úmrtia pôvodného navrhovateľa. Listom z 30.01.2017 odporkyňa navrhovateľke oznámila, že na základe predloženého osvedčenia o dedičstve č. 30D/258/2016, Dnot 16/2016 z 12.07.2016 jej poukazuje na jej adresu poštovým poukazom nedoplatok na dôchodku jej nebohého manžela (pôvodného navrhovateľa) za obdobie od 13.01.2015 do 18.01.2016

v sume 1.914,10 eur. Z dávkového spisu nevyplýva, že by bol tento nedoplatok, alebo poštový poukaz vrátený odporkyni.

Krajský súd uviedol, že je nepochybnou skutočnosť, že pôvodný navrhovateľ sa podaným návrhom zo 07.09.2015 domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27.07.2015 a vrátenia veci na nové konanie. Tiež je nepochybnou skutočnosť, že odporkyňa svojim rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 31.05.2016 zrušila napadnuté rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27.07.2015 z dôvodu opätovného posúdenia nároku na starobný dôchodok, pričom o tomto nároku rozhodla rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 11.05.2016.

Podľa názoru krajského súdu tým, že odporkyňa zrušila napadnuté rozhodnutie a vyhovelá tak podanému návrhu, nastal predpoklad pre zastavenie prebiehajúceho súdneho konania o podanom návrhu postupom podľa § 250o OSP. Zrušením napadnutého rozhodnutia totižto súd nemá možnosť takéto (už zrušené rozhodnutie) opätovne zrušiť.

Nad rámec uvedeného krajský súd poznamenal, že rozhodnutie o novom posúdení nároku pôvodného navrhovateľa, podobne ako aj rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia, neboli nikomu doručené. A to z dôvodu (ako to vyplýva z poznámok, nachádzajúcich sa v dávkovom spise), že pôvodný navrhovateľ ako žiadateľ o priznanie starobného dôchodku zomrel ešte pred ich vydaním. I keď takúto situáciu zákon o sociálnom poistení výslovne nerieši, podľa názoru súdu odporkyňa takýmto konaním nepostupovala správne. I keď mala v čase vydania rozhodnutia o zastavení konania ako aj rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku vedomosť o úmrtí žiadateľa o starobný dôchodok (pôvodného navrhovateľa), podľa názoru súdu bolo jej povinnosťou vyžiadať si od navrhovateľky predloženie rozhodnutia o dedičstve po zoznulo pôvodnom navrhovateľovi a následne (v zmysle tohto rozhodnutia o dedičstve) doručiť navrhovateľke ako nadobúdateľke dedičstva v celosti predmetné rozhodnutia. (Súd iba konštatuje, že rozhodnutie o dedičstve po pôvodnom navrhovateľovi jej bolo dňa 18.01.2017 doručené súdom potom, ako toto rozhodnutie o dedičstve bolo súdu doručené navrhovateľkou.) Minimálne z dôvodu, aby navrhovateľka ako dedička po pôvodnom navrhovateľovi mala vedomosť o ich samotnej existencii, ako aj o ich obsahu. I keď starobný dôchodok ako sociálna dávka je svojím charakterom osobnostnou dávkou, patriacou jeho poberateľovi počas jeho života, nedoručením rozhodnutia o priznaní či nepriznaní starobného dôchodku jeho dedičovi (v prípade ak o dávkach bolo rozhodnuté až po smrti žiadateľa o starobný dôchodok) by bolo odňaté právo takéhoto dediča domáhať sa prípadnej nápravy. Navyiac v prejednávanej veci, keďže navrhovateľka je pozostalou manželkou pôvodného navrhovateľa, vedomosť o výške priznanej dávky starobného dôchodku má nepochybné význam aj z pohľadu priznania vdovského dôchodku.

Proti uzneseniu krajského súdu podala v zákonnej lehote navrhovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že krajský súd dospel na základe vykonaným dôkazom k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že v zmysle ust. § 250o OSP môže súd zastaviť konanie iba v prípade, ak správny orgán návrhu v celom rozsahu vyhovie. Poukázal na to, že krajský súd sám konštatuje, že zrušujúce rozhodnutie a rozhodnutie o priznaní starobného dôchodku neboli nikomu doručené, no napriek tomu im krajský súd priznáva právne účinky, ktoré nikdy nenastali. Právne účinky nastať nemohli, pretože už v čase vyhotovenia rozhodnutí, pôvodný navrhovateľ nežil a s jeho právnym nástupcom odporkyňa nekonala. Pripisovať právnu záväznosť listine založenej v dávkovom spise, ktorá nikdy nebola doručená, nemá oporu v žiadnom právnom predpise. Odporkyňa vydala rozhodnutie voči neexistujúcemu subjektu. Závery krajského súdu k tejto otázke považovala navrhovateľka za arbitrárne. Navrhovateľka ďalej namietala, že odporkyňou vydané rozhodnutia môžu byť považované za rozhodnutia v zmysle § 250o OSP, ktoré zakladajú zákonný dôvod na zastavenie konania. Podľa jej názoru odporkyňa nevyhovela žiadosti pôvodného navrhovateľa v celom rozsahu novými rozhodnutiami, pretože vychádzala z doby poistenia 15 rokov, aj keď celková doba poistenia bola 47 rokov a 122 dní.

Odporkyňa sa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky stotožnila s rozhodnutím krajského súdu, pretože o nároku na starobný dôchodok jej zomretého manžela bolo opätovne rozhodnuté tak, že rozhodnutie o

zamietnutí žiadosti bolo zrušené rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 31.05.2016 a rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 11.05.2016 bolo rozhodnuté o nároku na starobný dôchodok.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal uznesenie krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zrušiť (§ 221 ods. 1 písm. f/ OSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa ust. § 27 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) spôsobilosť fyzickej osoby mať v právnych vzťahoch sociálneho poistenia práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho.

Podľa ust. § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

Podľa ust. § 213 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení doručené rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať alebo proti ktorému nemožno podať opravný prostriedok (§ 219), je právoplatné.

Krajský súd odôvodnil zastavenie konania tým, že rozhodnutie, o ktorom sa konalo, bolo zrušené, a preto odpadol predmet konania. Najvyšší súd nesúhlasí s týmto právnym názorom a poukazuje na to, že na to, aby rozhodnutie odporkyne vyvolalo právne účinky, musí byť doručené účastníkovi konania. Iba rozhodnutie, ktoré bolo doručené v zmysle ust. § 213 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. môže nadobudnúť právoplatnosť.

Platnosť rozhodnutia vyjadruje právnu existenciu rozhodnutia, to znamená, že rozhodnutie už nemožno zmeniť alebo zrušiť z iniciatívy správneho orgánu bez toho, aby aplikoval mimoriadne opravné prostriedky. Rozhodnutie je platné okamihom (dňom) oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania za predpokladu, že rozhodnutie vydal kompetentný správny orgán, teda správny orgán vybavený právomocou rozhodnúť o danej veci. Právoplatnosť rozhodnutia sa v právnej teórii používa v dvoch významoch, a to formálnej a materiálnej právoplatnosti. Formálna právoplatnosť znamená, že akt nemôže byť napadnutý riadnymi opravnými prostriedkami, avšak materiálna právoplatnosť sa spája s relatívnou nezrušiteľnosťou a nezmeniteľnosťou rozhodnutia a vytvára prekážku rozhodnutej veci (res iudicata). Rozhodnutie sa stáva právoplatným, ak ho už nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom za predpokladu, že rozhodnutie bolo oznámené všetkým známym účastníkom konania. V prípade, ak nebolo rozhodnutie oznámené niektorému zo známych účastníkov, nemôže nadobudnúť právoplatnosť.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odporkyne z 31.05.2016, ktorým zrušila rozhodnutie z 27.07.2015 o zamietnutí žiadosti pôvodného navrhovateľa o starobný dôchodok, nemohlo nadobudnúť právoplatnosť. Vzhľadom na to, že nedošlo k právoplatnému zrušeniu rozhodnutia o zamietnutí žiadosti pôvodného navrhovateľa, neboli splnené podmienky na zastavenie konania v zmysle ust. § 250o OSP. Na veci nič nemení ani odporúčanie krajského súdu doručiť rozhodnutia odporkyne právnej nástupkyňi pôvodného navrhovateľa, pretože v čase vydania uznesenia o zastavení konania tieto rozhodnutia neboli právoplatné.

Okrem uvedeného odvolací súd poukazuje na ustanovenia § 27 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., z ktorého je zrejmé, že spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti v právnych vzťahoch sociálneho poistenia zaniká smrťou fyzickej osoby. Z uvedeného je zrejmé, že odporkyňa nebola

oprávnená po smrti pôvodného navrhovateľa konať s ním ako účastníkom administratívneho konania a priznať mu nárok na starobný dôchodok. Odporkyňa pochybila, ak nekonala s právnym nástupcom pôvodného navrhovateľa, ale konala s osobou, ktorá už nemala spôsobilosť mať práva a povinnosti vo vzťahoch zo sociálneho poistenia. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že v čase vydania rozhodnutia z 11.05.2016 a z 31.05.2016 odporkyňa vedela o smrti pôvodného navrhovateľa.

Uvedený názor podporuje aj stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22.05.2019, sp. zn. Snj 68/2018, k zjednoteniu výkladu otázky pokračovania v súdnom konaní o nároku na dávku úrazového poistenia v prípade, ak žalobca zomrel v priebehu tohto konania, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2019, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky vysvetlil povinnosť pokračovať po smrti pôvodného účastníka konania v správnom konaní a v súdnom konaní s jeho právnym nástupcom.

Vzhľadom na to, že krajský súd zastavil konanie hoci na to neboli splnené podmienky, čím odňal navrhovateľke možnosť konať pred súdom, odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní krajský súd vo veci opäť rozhodne, pričom právnym názorom vyjadreným v tomto rozhodnutí je viazaný. Zároveň rozhodne aj o trovách konania vrátane trov odvolacieho konania.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.